

Figyelem: az oldal eredeti nyelvű változata [fr](#) nemrég módosult. Az Ön által

holland

kiválasztott nyelvi változatot most készítik fordítóink.

Az oldal jelenleg a következő nyelveken olvasható.

Swipe to change

A tagállamok igazságszolgáltatási rendszere

Belgium

Ebben a részben áttekintést talál a bíróságok szervezetéről.

Ezen a nyelven nem áll rendelkezésre hivatalos fordítás.

Az oldal tartalmának a gépi fordítása megtekinthető itt. Figyelem: a gépi fordítás csakis általános tájékoztatási célt szolgál. A weboldal tulajdonosa nem vállal semminemű felelősséget a gépi fordítás minőségéért.

-----magyar-----bolgárspanyolcseh dán német észt görög angol horvát olasz lett litván máltai lengyel portugál román szlovák szlovén finn svéd

Az igazságszolgáltatás szervezete – bírósági rendszer

A belga jogrendszer **polgári jogi hagyományokkal rendelkező** rendszer, amely a bírák által alkalmazott és értelmezett kodifikált jogszabályok összességéből áll.

Belgiumban a bíróságok felállítása **kizárólagos szövetségi hatáskör**.

Alapelvek

A belgiumi bírósági rendszer bemutatása előtt célszerű áttekinteni néhány, **az igazságszolgáltatás szervezetére vonatkozó** alkotmányos és általános alapelvet.

Az Alkotmány a törvényhozó és a végrehajtó hatalom mellett létrehozta a bíróságok által gyakorolt igazságszolgáltató hatalmat. A bíróságok így a többi alkotmányos hatalmi ággal együtt **független hatalmat** jelentenek.

Az igazságszolgáltató hatalmat az alkotmányos és törvényi rendelkezéseknek megfelelően a bíróságok gyakorolják. Az igazságszolgáltató hatalom feladata az ítélkezés. Az ítélkezés során a jogot alkalmazza: dönt polgári jogi jogvitákban, a jogsértést elkövető személyekre pedig a büntetőjogot alkalmazza.

Megkülönböztetjük az alsóbb és felsőbb szintű bíróságokon ítélkező bírakat (*la magistrature assise/de zittende magistratuur*, vagyis „ülő” bírák) és a lényegében ügyészszégi feladatokat ellátó Államtanácsi Hivatalban dolgozó bírakat (*la magistrature debout/de staande magistratuur, ministère public /openbaar ministerie*, „álló” bírák, avagy a *parquet/parket*, ahogy a tárgyalóterem ügyészeknek fenntartott részét nevezik).

Az Alkotmány 144. és 145. cikkének rendelkezései értelmében a polgári jogi tárgyú jogviták kizárólag a bíróságok hatáskörébe tartoznak, és – a törvény által meghatározott kivételektől eltekintve – a bíróságok hatáskörébe tartoznak a politikai jogokkal kapcsolatos jogviták is.

Bíróságot, illetve ítélet meghozatalára jogosult egyéb szervet kizárólag törvény alapján lehet létrehozni. A belga alkotmány 146. cikke értelmében sem rendkívüli bíróságok, sem ilyen bizottságok nem hozhatók létre, bármi legyen is az elnevezésük.

A bírósági **tárgyalások nyilvánosak**, amennyiben ez nem jelent veszélyt a közrendre és a közérkölcsekre; ha igen, azt a bíróság határozatban állapítja meg (az Alkotmány 148. cikkének (1) bekezdése). A tárgyalások nyilvánosságának elve lehetővé teszi az igazságszolgáltatás átláthatóságát.

Minden ítéletnek tartalmaznia kell **a meghozatalának alapjául szolgáló indoklást**. Az ítéleteket nyilvánosságra kell hozni (az Alkotmány 149. cikke). Az Alkotmány, valamint a polgári perrendtartás (*Code Judiciaire/Gerechtiged Wetboek*) 780. cikke által előírt indokolási kötelezettség azt jelenti, hogy a bíróságnak válaszolnia kell a felek indítványában szereplő ténybeli és jogi érvekre. Az indokolásnak mindenre kiterjedőnek, egyértelműnek, pontosnak és kielégítőnek kell lennie. Az ítéletek indokolásának kötelezettsége az igazságszolgáltatás függetlenségéhez hasonlóan biztosítékot jelent a jogalanyok számára az esetleges önkényes intézkedéssel szemben, és lehetővé teszi számukra, hogy az indokolás alapján eldöntsék, hogy benyújtanak-e fellebbezést a fellebbviteli bírósághoz vagy a Semmitőszékhez (*Cour de cassation/Hof van Cassatie*).

Az Alkotmány 151. cikkének (1) bekezdése biztosítja, hogy a **bírák** bírói tisztségük ellátása során, valamint az Államtanácsi Hivatal az egyes esetekben lefolytatott nyomozások és büntetőeljárások során **függetlenséget** élvezzenek, az illetékes miniszter ugyanakkor jogosult a büntetőeljárásokat elrendelni és büntetőpolitikai tárgyú kötelező iránymutatásokat kiadni, ideértve a nyomozási és büntetőeljárás politikát is.

A bírakat az Alkotmány 151. cikkének (4) bekezdése alapján – a törvény által meghatározott feltételekkel és módon – **a király nevezi ki**.

A bírák élethosszig tartó kinevezést kapnak. A törvény által meghatározott életkorban nyugdíjazzák őket, és szintén a törvény által meghatározott nyugellátásban részesülnek. A bírakat csak ítélettel lehet a tisztségüktől megfosztani, vagy felfüggeszteni. Egy bíró áthelyezése csak új kinevezéssel és a bíró beleegyezésével lehetséges (az Alkotmány 152. cikke). Az Államtanácsi Hivatal tisztviselőit is a király nevezi ki és hívja vissza (az Alkotmány 153. cikke).

Az igazságszolgáltatási rendszer tagjainak illetményét a törvény határozza meg (az Alkotmány 154. cikke).

A bírák nem fogadhatnak el a kormánytól fizetett tisztséget, hacsak nem ellenszolgáltatás nélkül látják el azt, és ha az nem jár a törvényben meghatározott összeférhetetlenséggel (az Alkotmány 155. cikke).

A bíróságok típusai

Belgium öt nagy bírósági zónára tagolódik a következő **öt fellebbviteli bíróság** illetékességi területének megfelelően: Brüsszel, Liège, Mons, Gent és Antwerpen.

Ezek a zónák bírósági kerületekre (*arrondissements judiciaires*) tagolódnak, amelyek mindegyikében működik egy-egy **elsőfokú bíróság** (*tribunal de première instance*). Belgiumban összesen 12 bírósági kerület van. A brüsszeli bírósági kerületben két elsőfokú bíróság működik: egy holland és egy francia nyelvű.

Ezenfelül a bírósági kerületekben **9 munkaügyi bíróság** (*tribunaux du travail*) és 9 kereskedelmi bíróság (*tribunaux de commerce*) is található.

A kerületeket bírósági körzetekre (*canton judiciaire*) oszthatjuk, amelyek mindegyikében egy-egy **békebíróság** (*justice de paix*) működik. Belgium területén 187 bírósági körzet található.

Mind a tíz tartomány és a Brüsszel fővárosi közigazgatási kerület is rendelkezik egy-egy **esküdtbíróssággal** (*cour d'assises*). Az esküdtbírósság nem állandó bíróság. Csak akkor hívják össze, ha egy vádlottnak meg kell jelennie előtte.

Az eljáró **bíróság típusát** a jogsértés természete és súlyossága, a jogvita természete, valamint a szóban forgó összegek nagysága határozza meg. Bizonyos esetekben a jogvita természete határozza meg, hogy mely bíróságnak kell eljárnia. Szomszédjogi jogvitákban például a békebírósság, a házasság felbontásával kapcsolatban pedig az elsőfokú bíróság rendelkezik hatáskörrel. Más esetekben a felek minősége a meghatározó szempont. A vállalkozók közötti jogviták a legtöbb esetben a kereskedelmi bíróság elé kerülnek.

A hatáskörrel rendelkező bíróság típusának meghatározása után ki kell jelölni az ügy vizsgálatának **helyét**.

Polgári ügyekben az alperes lakóhelye szerinti bíróságon, a szerződéskötés helye szerinti bíróságon vagy a szerződés teljesítési helye szerinti bíróságon kell keresetet indítani.

Büntetőügyekben a jogsértés elkövetésének helye szerinti bíróság és a gyanúsított tartózkodási helye vagy feltételezett tartózkodási helye szerinti bíróság egyaránt illetékes. Jogi személyek esetében a társaság székhelye és telephelye szerinti bíróság jár el.

A bíróságok és a bírósági hierarchia

A rendes bíróságok hierarchikus rendszerben épülnek fel. A bíróságok szerkezete a következő:

4	SEMMÍTŐSZÉK		
3	Fellebbviteli bíróságok	Munkaügyi fellebbviteli bíróságok	Esküdtbírósságok
2	Elsőfokú bíróságok	Munkaügyi bíróságok	Kereskedelmi bíróságok
1	Békebírósságok	Rendőrbírósságok	

Az alsóbb fokú bíróságok ítéleteinek megnevezése *jugements/vonnissen*. A fellebbviteli bíróságok, munkaügyi fellebbviteli bíróságok, esküdtbírósságok és a Semmitőszék ítéleteinek megnevezése *arrêts/arresten*.

A **polgári bíróságok** elsősorban a természetes személyek és jogi személyek közötti magánjellegű jogvitákkal foglalkoznak.

A **büntetőbírósságok** célja, hogy a büntetendő cselekmények elkövetőit a törvény által előírt büntetésekkel (börtönbüntetés, közmunka, pénzbüntetés stb.) sújtja.

Előfordul, hogy az egyik fél nem ért egyet a bíróság ítéletével. A peres felek, illetve bizonyos esetekben harmadik felek új ítélet meghozatala érdekében többféle **jogorvoslattal** élhetnek. Kétféle jogorvoslati eljárást különböztetünk meg: a rendes jogorvoslati eljárást és a rendkívüli jogorvoslati eljárást.

A **rendes jogorvoslati eljárás** két típusa ismert: a kifogás (*opposition/oppositie*) és a fellebbezés (*appel/hoger beroep*).

A **kifogás** lehetővé teszi az alperes számára, hogy az ítélettel szemben kifogást emeljen. Ebben az esetben az ügyet az ítéletet meghozó bíróság újratárgyalhatja.

A **fellebbezés** jogát – bizonyos korlátozott számú ügytől eltekintve – minden érdekelt fél gyakorolhatja. Az elítéltnak, a kártérítési igényt benyújtó félnek, a felperesnek, az alperesnek vagy az Államtanácsi Hivatalnak lehetősége van arra, hogy az ügyet újratárgyalják. A fellebbezést minden esetben az első ítéletet meghozó bíróságnál magasabb szintű bíróság bírálja el.

A következő táblázat **áttekintést** ad a fellebbezés tárgyát képező ítéletet meghozó bíróságtól függően a **fellebbezések alapján eljáró bíróságokról**:

Ítélet	Fellebbezés	
Békebíró	polgári ügyek	Elsőfokú bíróság (polgári ügyszak)
	kereskedelmi ügyek	Kereskedelmi bíróság
Rendőrbírósság	büntetőügyek	Elsőfokú bíróság (büntetőbírósság)
	polgári ügyek	Elsőfokú bíróság (polgári bíróság)
Munkaügyi bíróság		Munkaügyi fellebbviteli bíróság
Elsőfokú bíróság		Fellebbviteli bíróság
Kereskedelmi bíróság		Fellebbviteli bíróság

Másodfokon a bírák (az elsőfokú bíróság vagy a fellebbviteli bíróság bírái) második és egyben utolsó alkalommal érdemben megvitatják az ügyet, és végső fokon döntést hoznak. A feleknek azonban továbbra is van lehetőségük **semmisségi kérelem** (*pourvoi en cassation/cassatieberoep*) előterjesztésére.

Az említett rendes jogorvoslati eljárásokon kívül tehát léteznek **„rendkívüli” jogorvoslati eljárások**, amelyek közül a legfontosabb a **semmisségi kérelem**. Az e kérelem alapján lefolytatott eljárás nem minősül harmadfokú bírósági eljárásnak. A Semmitőszék nem a tényállást, hanem a jogszabályok betartását vizsgálja.

Az előbbieken említett bíróságokon kívül a bíróságoknak két további típusa is létezik Belgiumban. Ezek az ellenőrző szerepet betöltő bíróságok az **Államtanács** (*Conseil d'Etat/Raad van State*) és az **Alkotmánybírósság** (*Cour Constitutionnelle/Constitutionele Hof*). Az Államtanács felső szintű közigazgatási bíróság, amely a közigazgatást ellenőrzi. Olyan beadványok esetében jár el, amikor az állampolgár úgy ítéli meg, hogy egy közigazgatási szerv nem tartotta tiszteletben a törvényeket. Az Alkotmánybírósság szerepe az, hogy biztosítsa a törvények, rendeletek és rendelkezések alkotmánynak való megfelelését, és felügyelje a hatáskörök hatóságok közötti megfelelő megosztását.

Jogi adatbázisok

A **belga bírósági portál** hozzáférést biztosít többek között az ítéletekhez, a jogszabályokhoz és a Hivatalos Közlönyhöz (*Moniteur belge/Belgisch Staatsblad*).

Ingyenes-e az adatbázisokhoz való hozzáférés?

Igen, az adatbázisokhoz való hozzáférés **ingyenes**.

Kapcsolódó linkek

Szövetségi Igazságügyi Szolgálat

Utolsó frissítés: 03/08/2017

E lap nemzeti nyelvű változatát az adott tagállam tartja fenn. Az Európai Bizottság szolgálata készíti el a fordításokat a többi nyelvre. Előfordulhat, hogy az eredeti dokumentumon az illetékes tagállami hatóság által végzett változtatásokat a fordítások még nem tükrözik. Az Európai Bizottság nem vállal semmifajta felelősséget az e dokumentumban szereplő vagy abban hivatkozott információk vagy adatok tekintetében. Az ezen oldalért felelős tagállam szerzői jogi szabályait a Jogi nyilatkozatban tekintheti meg.